

Εθνική Τράπεζα Γονιδίων στο Σάδοβο

Автор(и): Растителна защита
Дата: 04.02.2021 Број: 2/2021

Το Εθνικό Ταμείο Σπόρων, που είναι το μεγαλύτερο στα Βαλκάνια, εδρεύει στο Ινστιτούτο Φυτικών Γενετικών Πόρων «Κωνσταντίνος Μάλκωφ» (ΙΦΓΠ). Το γεγονός αυτό αποτελεί ενδεικτικό σημάδι ότι το Ινστιτούτο στο Σάδοβο έχει μια πολύ ιδιαίτερη αποστολή στον φυτικό κόσμο, η οποία διαφεύγει της προσοχής του ευρύτερου κοινού. Η τράπεζα γονιδίων είναι ένα ανεκτίμητο κεφαλαιουχικό πόρο, ζωτικής σημασίας και απαραίτητος για τη διατήρηση και τη μελέτη καλλιεργούμενων φυτών, φαρμακευτικών και διακοσμητικών ειδών, βασικό υλικό για μελλοντικές ανακαλύψεις στη βελτίωση φυτών, και για τη διατήρηση και τον εμπλουτισμό της βιολογικής ποικιλότητας.

Η Εθνική Τράπεζα Γονιδίων ιδρύθηκε το 1984. Κύριο καθήκον της είναι η υλοποίηση του επιστημονικού προγράμματος για τη μακροπρόθεσμη και μεσοπρόθεσμη συντήρηση του γενετικού υλικού μέσω σπόρων υπό

ελεγχόμενες συνθήκες, σύμφωνα με τα πρότυπα της FAO (1980, 1995, 2014). Η διατήρηση της ποικιλότητας των καλλιεργούμενων φυτικών ειδών και των συγγενών τους άγριων ειδών επιτυγχάνεται με τη διατήρηση τριών συλλογών:

Βασική συλλογή – διατηρείται υπό συνθήκες μακροπρόθεσμης αποθήκευσης προσβασιμάτων σπόρων, τα οποία φυλάσσονται σε ερμητικά σφραγισμένες συσκευασίες, με χαμηλή υγρασία σπόρου και θερμοκρασία μείον 18 °C. Υπό αυτές τις συνθήκες, οι σπόροι διατηρούν τη βιωτικότητά τους αμετάβλητη από αρκετές δεκαετίες έως εκατό ή και περισσότερα χρόνια.

Ενεργή συλλογή – εξασφαλίζει την ασφαλή αποθήκευση σπόρων από τρία έως δέκα χρόνια στους + 6 °C.

Συλλογή ανταλλαγής – παρέχει υλικό για ελεύθερη ανταλλαγή με συνεργάτες από το εθνικό και διεθνές σύστημα.

Η Εθνική Τράπεζα Γονιδίων διατηρεί πάνω από 60.000 προσβασίματα, από τα οποία 43.147 υπό συνθήκες μακροπρόθεσμης αποθήκευσης. Η βασική συλλογή αντιπροσωπεύεται από 33 οικογένειες, 150 γένη και 600 φυτικά είδη.

Η συλλογή που διατηρείται στην Εθνική Τράπεζα Γονιδίων δημοσιεύεται στον Ευρωπαϊκό Ηλεκτρονικό Κατάλογο για τους Φυτικούς Γενετικούς Πόρους EURISCO (<http://eurisco.ipk-gatersleben.de>).

Η Εθνική Τράπεζα Γονιδίων στο ΙΦΓΠ στο Σάδοβο πραγματοποιεί μη χρηματική ανταλλαγή με πάνω από 100 τράπεζες γονιδίων, βοτανικούς κήπους και διεθνή κέντρα για ΦΓΠ παγκοσμίως. Από την άλλη πλευρά, παρέχει σε όλους τους ενδιαφερόμενους εταίρους στη χώρα πρόσβαση σε παγκόσμιες συλλογές μέσω της ελεύθερης ανταλλαγής γενετικού υλικού, εγγραφής και αποθήκευσης προσβασιμάτων σπόρων ποικιλιών, αναπαραγωγικών γραμμών, τοπικών μορφών, άγριων ειδών, συμπεριλαμβανομένων σπάνιων και απειλούμενων ειδών.

Σε μια συνέντευξη για το περιοδικό «Φυτοπροστασία» στο τεύχος 7/2020 η Αναπλ. Καθ. Δρ. Κάτια Ουζουντζαλίεβα, Διευθύντρια του ΙΦΓΠ στο Σάδοβο, μοιράζεται το ακόλουθο γεγονός:

«Δυστυχώς, σε αυτό το στάδιο η τράπεζα γονιδίων δεν έχει στοχευμένη χρηματοδότηση και υποστηρίζεται από τα έσοδα του ινστιτούτου, κάτι που είναι εξαιρετικά ανεπαρκές. Πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι η τράπεζα γονιδίων είναι μια δομή που δεν παράγει εισόδημα, και ότι όλες οι τράπεζες γονιδίων στην Ευρώπη λαμβάνουν εθνική χρηματοδότηση προκειμένου να εκτελούν τις δραστηριότητές τους». Ο σκοπός της τράπεζας γονιδίων είναι αρκετά διαφορετικός, δηλαδή να διατηρήσει την πλούσια βιοποικιλότητα σε μορφή σπορικού υλικού για τις

μειλοντικέζ γεγιέζ, υλικό που προορίζεται να χρησιμοποιηθεί στη βελτίωση φυτών εν όψει των μεταβαλλόμενων κλιματικών συνθηκών που έχουν γίνει όλο και πιο αισθητές τα τελευταία χρόνια.

Το ινστιτούτο στο Σάδοβο καταβάλλει προσπάθειες ώστε η τράπεζα γονιδίων να αποκτήσει καθεστώς εθνικής σημασίας, ακολουθώντας το παράδειγμα πολλών ευρωπαϊκών τραπεζών γονιδίων.